เรื่องเสร็จที่ ๓๘/๒๔๙๑

บันทึก
เรื่อง การตีความในกรณี นายช่วง พัลลภ ขอรับมอบที่ดิน
และตึกที่ได้รับพระราชทานไปครอบครอง

ตามหนังสือเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๖๓๗๐/๒๔๙๐ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๙๐ ว่า นายช่วง พัลลภ ได้ยื่นเรื่องราวต่อนายกรัฐมนตรีขอรับมอบที่ดินและตึกที่ได้รับพระราชทานในครอบครอง กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงส่งเรื่องมาขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความว่า ตามเอกสารที่ปรากฏจะถือว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ พระราชทานกรรมสิทธิ์ในที่ดินและตึกรายนี้แก่ผู้ร้องได้หรือไม่ และนายกรัฐมนตรีจะสั่งการให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มอบที่ดินและตึกนี้ให้แก่ผู้ร้องไปครอบครองโดยตนเองได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

ปัญหาข้อแรก ตามเอกสารหลักฐานที่ปรากฏจะถือว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ พระราชทานกรรมสิทธิ์ในที่ดินและตึกรายนี้แก่ผู้ร้องได้หรือไม่

เอกสารหลักฐานอันทำมาซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ ก็คือพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ลงวันที่ ตุลาคม พ.ศ.๒๔๕๖ ถึงพระยาศุภกรณ – บรรณสาร ซึ่งมีความว่า อนุญาตให้จ่ายเงิน ๔๓,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นสามพันบาท) เป็นค่าซื้อตึกแถวตำบลถนนเฟื่องนครให้หลวงฤทธิ์นายเวร (ช่วง พัลลภ) ตามที่เจ้าบอกมายังพระยาบุรี

เมื่อได้อ่านข้อความตามพระราชหัตถเลขาฉะบับนี้โดยเฉพาะก็เป็นการยากที่จะวินิจฉัยได้ถนัดว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้มีพระราชประสงค์ให้พระยาศุภกรณบรรณสารซึ่งในขณะนั้นมีตำแหน่งเป็นอธิบดีกรมพระคลังข้างที่ซื้อที่ดินรายนี้ให้แก่นายช่วง เป็นกรรมสิทธิ์โดยเด็ดขาด หรือว่ามีพระราชประสงค์เพียงให้ซื้อไว้เก็บผลประโยชน์พระราชทานแก่นายช่วง เช่นที่กรมพระคลังข้างที่ได้ปฏิบัติตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ อย่างไรก็ดี เมื่อได้พิเคราะห์ความในพระราชหัตถเลขานั้นโดยตระหนักแล้ว ก็จะได้พบข้อความบ่งชี้ไปถึงข้อเท็จจริงอันสามารถที่จะทราบพระราชประสงค์ของพระองค์ที่แท้จริงได้ ข้อความที่ว่านี้ก็คือ ความในตอนท้ายแห่งพระราชหัตถเลขาที่ว่า “ตามที่เจ้าบอกมายังพระยาบุรี” ซึ่งเมื่อได้อ่านติดต่อจากความในประโยคต้นที่ว่า “เป็นค่าซื้อตึกแถวตำบลถนนเฟื่องนครให้หลวงฤทธิ์นายเวร (ช่วง พัลลภ)” แล้ว ก็จะได้ความชัดว่าการจ่ายเงินซื้อตึกแถวให้หลวงฤทธิ์นายเวรนั้น เป็นการจ่ายเงินซื้อให้ในลักษณะตามที่พระยาศุภกรณบรรณสารได้บอกมายังพระยาบุรีนั้นเอง

เมื่อเช่นนี้ เพื่อที่จะทราบพระราชประสงค์อันแท้จริงจึงจำจะต้องดูต่อไปว่า พระยาศุภกรณบรรณสารได้บอกมายังพระยาบุรีว่าอย่างไร ปรากฏตามเรื่องที่ส่งมาว่า พระยาศุภกรณบรรณสารได้มีหนังสือที่ ๒/๒๐๓๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ถึง พระยาบุรีนวราษฐ์ ความตอนหนึ่งในหนังสือฉบับนี้มีว่า “ตามที่เจ้าคุณแจ้งแก่ผมว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หาที่ผลประโยชน์เพื่อพระราชทานแก่หลวงฤทธิ์นายเวรนั้น บัดนี้หาได้ที่ตึกแถวถนนเฟื่องนครหมู่หนึ่ง.แต่ว่าไม่ติดต่อเป็นพืดเดียวกันทั้งนั้น.แต่เห็นว่าเป็นที่ ๆ ต้องการเพียงจะให้เช่าเก็บผลประโยชน์ ก็ไม่สำคัญอันใดในข้อที่ไม่ติดต่อกันเป็นพืดเดียว” และอีกตอนหนึ่งว่า “เจ้าของยอมตกลงจะขาย ๔๓,๐๐๐ บาท..เมื่อหักโสหุ้ยค่าที่ต้องเสียออกจากค่าเช่าแล้ว คงค่าเช่าที่จะได้เก็บประมาณปีละ ๓,๑๕๕ บาท เทียบกับทุนตกร้อยละ ๕ เศษ แต่เมื่อซื้อแล้วก็ได้ค่าเช่าทีเดียวได้ต้องทำอะไรอีก ผมเห็นเป็นการสมควรจะซื้อได้แล้วจึงเรียนมาเพื่อเจ้าคุณได้นำความกราบบังคับทูลพระกรุณาทรงพระราชดำริเห็นชอบพระราชทานพระบรมราชานุญาตจ่ายเงินซื้อแล้ว จะได้จัดการต่อไป”

เกี่ยวกับการวินิจฉัยประเด็นข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวข้างต้น มีข้อสำคัญที่ควรหยิบยกความในหนังสือฉะบับนี้ขึ้นพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. ตามที่พระยาศุภกรณฯ กล่าวว่า พระยาบุรีฯ ได้แจ้งแก่พระยาศุภกรณฯ ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ โปรดเกล้าฯ ให้หาที่ผลประโยชน์เพื่อพระราชทานแก่หลวงฤทธิ์นายเวร

๒. ความที่ว่า บัดนี้ พระยาศุภกรณฯ หาตึกแถวได้แล้วหมู่หนึ่ง แต่ว่าไม่ติดต่อเป็นพืดเดียวกัน แต่เห็นว่าเป็นที่ที่ต้องการเพียงจะให้เช่าเก็บผลประโยชน์ จึงไม่สำคัญ อันในที่ไม่ติดต่อเป็นพืดเดียวกัน

๓. ข้อความที่กล่าวถึงการคำนวณผลประโยชน์ให้เห็นว่า ในปีหนึ่ง ๆ จะเก็บเงินผลประโยชน์ได้เพียงใด และยังเทียบเป็นจำนวนร้อยละของเงินทุนที่จะต้องลงไว้

ข้อความทั้งสามประการนี้ ล้วนส่อให้เห็นเจตนาแห่งการซื้อตึกแถวรายนี้ได้อย่างถนัดชัดแจ้งว่า เป็นการซื้อเพื่อเก็บผลประโยชน์พระราชทานแก่หลวงฤทธิ์นายเวรตามที่พระยาศุภกรณฯ ได้ทราบมาจากพระยาบุรีฯว่าได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หาซื้อที่เก็บผลประโยชน์เท่านั้น หนังสือฉะบับนี้ทั้งฉบับไม่มีข้อความในเลยอันแสดงไปในทางให้เห็นเจตนาได้ว่าเป็นการซื้อเพื่อพระราชทานกรรมสิทธิ์เด็ดขาดให้แก่หลวงฤทธิ์นายเวร

เมื่อความเข้าใจในการซื้อตึกแถวระหว่างพระยาศุภกรณฯ และพระยาบุรีฯ ผู้ซึ่งประสงค์จะดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เป็นดั่งที่ได้กล่าวแล้ว และทั้งได้มีพระราชหัตถเลขาท้าวถึงว่าให้จัดการตามที่พระยาศุภกรณฯ บอกมายังพระยาบุรีฯ เป็นการยืนยันดังนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาก็เห็นว่า เป็นการเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้มีพระราชประสงค์เพียงพระราชทานผลประโยชน์ในที่ที่จะซื้อให้แก่นายช่วงเท่านั้น หาได้มีพระราชประสงค์พระราชทานกรรมสิทธิ์เป็นเด็ดขาดให้แก่นายช่วงไม่

ปัญหาข้อสอง นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้สำนักงานทรัพย์สินส่วน

พระมหากษัตริย์มอบที่ดินและตึกนี้ให้แก่ผู้ร้องไปครอบครองโดยตนเองได้หรือไม่

เมื่อได้วินิจฉัยว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ไม่มีพระราชประสงค์จะพระราชทานกรรมสิทธิ์ในที่ดินและตึกแถวรายนี้ให้แก่นายช่วง พัลลภ ดังกล่าวมาแล้วในปัญหาข้อแรก นายช่วง พัลลภ ก็ย่อมไม่มีสิทธิ์ที่จะขอรับมอบที่ดินและตึกรายนี้ไปครอบครอง เพราะฉะนั้นปัญหาข้อสองนี้จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

(ลงชื่อ) ส. วินิจฉัยกุล
(นายเสริม วินิจฉัยกุล)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๔๙๑